

Utazások

Történetek és nevezetességek a világtörténelemből

Ibn Battúta középkori afrikai és ázsiai utazásainak nyomában

Justin Marozzi a páratlan 14. századi vándor utazásainak három évtizedét követi nyomon *Dár al-Iszlám*, a hatalmas muzulmán világ területén

Tevék kelnek át az észak-afrikai Szahara sivatagon. 1325-ben Ibn Battúta, a fiatal muzulmán utazó ilyen sivatagi tájakon indult el Tangerből kelet felé – és egy negyedszázadig nem is tért haza

Egy 21 éves fiatalember 1325 júniusának egy metszően derült napján a marokkói Tangerben felcsatolta saruját, ellenőrizte, hogy minden szükséges holmija megvan-e, majd elbúcsúzott családjától és barátaitól. A *hadzsra*, a mekkai zarándoklatra indult. Afrika északnyugati csücskétől az út hosszú és fáradságos volt, de rendszerint csak hónapokig vagy néhány évig tartott, nem évtizedekig.

Ibn Battúta egyedül kelt útra: „... nem volt sem útítársam, akinek társasága felvidíthatott volna, sem egy karaván, amelyhez csatlakozhattam volna, de hajtott a mindent átható belső lendület, és régóta dédelgettem keblemben a vágyat, hogy felkeressem e fényes szentélyeket... Megerősítettem elhatározásomat, hogy búcsút veszek mindenkitől, aki kedves nekem, ... és elhagytam otthonom, mint madár a fészket. Szüleimet még e földhöz kötötte az élet, így súlyosan nehezedett rám a tőlük való búcsú, és mind őket, mind engem bánattal sújtott az elválás”. Egyikük sem tudhatta, hogy ebből a viszonylag egyszerű zarándoklatból valahogyan 29 évi, 75 000 mérföldes (120 ezer km) odüsszeia lesz Afrikán, a Közel-Keleten, az indiai szubkontinensen és a Távol-Keleten át.

Út keletre: Egyiptom

Ibn Battúta egyedül, számárháton, pusztá, napégette völgyeken, a Rif-hegységen, cédrus- és tölgyerdőkön át tartott kelet felé. A mai Nyugat-Algériában csatlakozott egy utazó karavánhoz, amely bizonyos társaságot nyújtott, ha nem is akadályozta meg a Tunisznál hirtelen rátörő honvágy okozta szenvedést. „A szívem oly szomorú volt a magánytól, hogy nem tudtam visszatartani a szemembe szökő könnyeket, és keservesen sírtam”

– írta. És nem csupán a honvágy gyötörte: ahogy későbbi útjai során is megtörtént, az algériai Bedzsájában kitört rajta a láz, bár hamarosan felépült annyira, hogy folytatni tudja útját.

Tuniszban a könyveibe merült. Egy *medreszében* (iszlám iskolában) szállt meg, ahol híres tudósokkal és bírókkal barátkozott. Ekkor mutatkozott meg először feltűnően ambíciózus természetű, öltött alakot az a szívós törtető, aki később lett belőle. Amikor 1325 novemberében az utazók egyre népesebb karavánjával elhagyta Tuniszt, bontakozó szellemi képességeinek elismeréseképpen – rendkívüli módon – őt tették meg a csapat *kádijává* (bíró).

Kár, hogy későbbi beszámolóiban ritkán említi az úton szerzett tapasztalatokat; feljegyzéseiből feltűnően hiányzik a tájak és a körülmények leírása. Ezért Észak-Afrikán át vezető útjának részleteiről keveset tudunk – a városokról és az új ismerősökről szerzett benyomásairól annál többet.

Ibn Battúta életében a házasságok úgy jöttek és mentek, mint a sivatagi szelek. Kettőt még az előtt kötött, hogy elhagyta Kairót, a „városok anyját”, amely őt is ugyanúgy megbabonázta, mint a manapság először odalátogatókat. A páratlan műemlékekkel telezsúfolt város „népeinek sokaságával úgy hömpölyög, mint a tenger hullámai, alig tudja fékezni őket”. Mint minden Egyiptomba érkező turista – miután megcsodálta a város mecsetjeit, iskoláit és lenyűgöző, azonnali ingyenes orvosi ellátást nyújtó kórházát –, ő is a Nílushoz ment (amely „a Föld minden folyóját felülmúlja ízének édességében, medrének szélességében és hasznosságának mértékében”). Az ifjú utazóban ugyanakkor volt valami prűderia is. Elborzadt, amikor egy fürdőben azt →

Ibn Battúta: Tudós, bíró, felfedező, útleírások szerzője

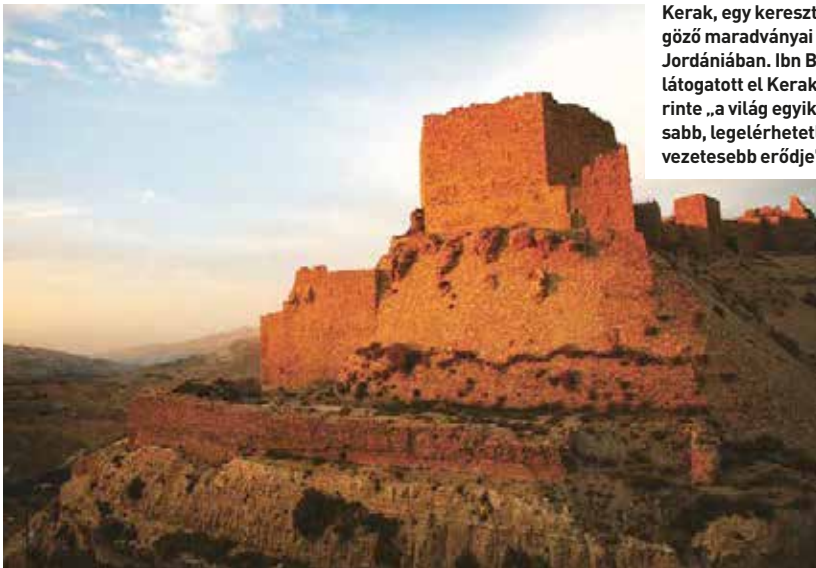
A manapság az „iszlám utazója”-ként tisztelt Abu 'Abd Allah Muhammad ibn 'Abd Allah al-Lawati al-Tanji ibn Battúta 1304-ben született a marokkói kikötővárosban, Tangerben. Inkább berber, mint arab vérből származó **családjának tagjai iszlám jogtudósok voltak**. Ez a szellemi örökség segítette később, külföldi uralkodók főbírójaként feladatai ellátásában. Háttéréről a memoárjában leírtakon túl nem sokat tudunk, de még saját művében is kevés a megbízható információ (pl. feleségeinek és gyermekeinek számáról).

Azt viszont tudjuk, hogy élete egybeesett **a marokkói Marinida-dinasztia uralkodását jellemző aranykor csúcspontjával**. Ez a dinasztia 1244 és 1465 között Észak-Afrika hatalmas területeit uralta, és Fezt tette birodalmi fővárosává. Ez az ősi város – ahol Ibn Battúta úti emlékei Ibn Dzsuzejjnak, a fiatal írónak tollba mondta – „Afrika Athénja” néven a tudás központja volt. Az al-Karavijjin-komplexumban található mecset, medresze, könyvtár és egyetem építése a 9. századra nyúlik vissza.

Valószínűleg ez a gazdag kulturális háttér táplálta Ibn Battúta iszlám öntudatát és felsőbbrendűség-érzetét, amikor (pl. Kínában vagy Afrika egyes részein) más kultúrákkal találkozott. Ami kíváncsiságát, vándorló kedvét és kielégíthetetlen kalandvágyát illeti, ki tudja, honnan eredtek? Talán készpénznek vette **Mohamed próféta híres intését: „Utazva keressd a tudást**, még akkor is, ha az utazás Kínába vezet”.

Ibn Battúta 1368–1369 körül, kb. 65 éves korában halt meg. Halálának helyét és körülményeit nem ismerjük, sőt memoárjának megírása utáni életéről sem tudunk sokat. Műve 650 év múltán is az útleírás műfajának egyik gyöngyszeme marad.

A viszonylag egyszerű zarándoklatból végül 29 évi odüsszeia lett Afrikán, a Közel-Keleten és a Távol-Keleten át

Kerak, egy kereszties vár lenyűgöző maradványai a mai Jordániában. Ibn Battúta 1326-ban látogatott el Kerakba, amely szerinte „a világ egyik legcsodálatosabb, legegyszerűsebb és legnevezetesebb erődje” volt

Asszuánnál hagyományos felukkák [latinvitortálával felszerelt kis vitorlások] lepik el a Nílust. Ibn Battúta hasonló típusú csónakon utazhatott végig Egyiptom pompás folyóján

Asszonyok nézelődnek egy fűszeres standnál Kairó Hán el-Halíli nevű, eredetileg a 14. században épült bazárnegyedének piacain

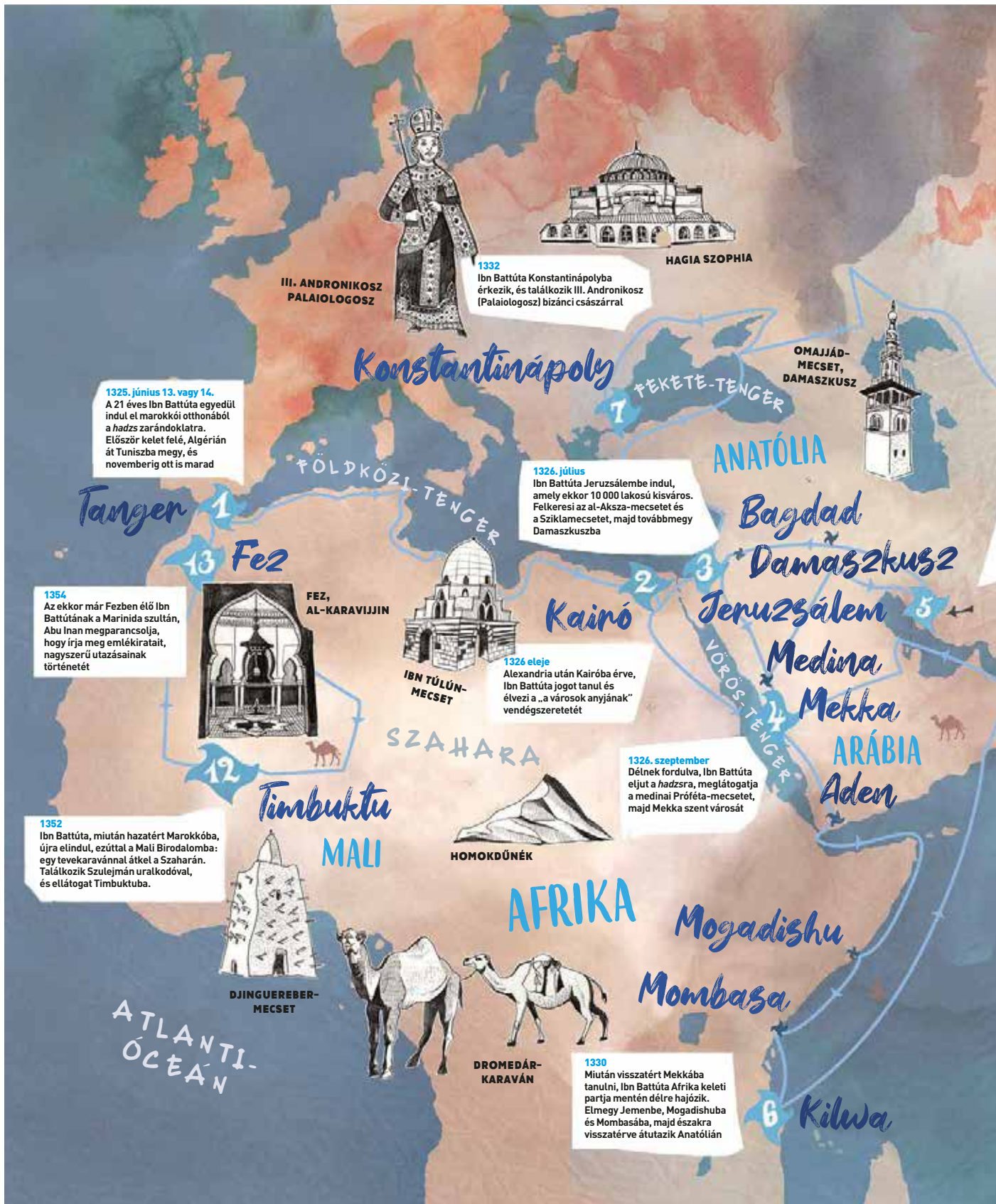

Az „iszlám Kairó” néven ismert középkori városnegyed látképét minaretok erdeje uralja. Nagyon hasonló lehetett akkor is, amikor Ibn Battútát megigézte „a városok anyja”

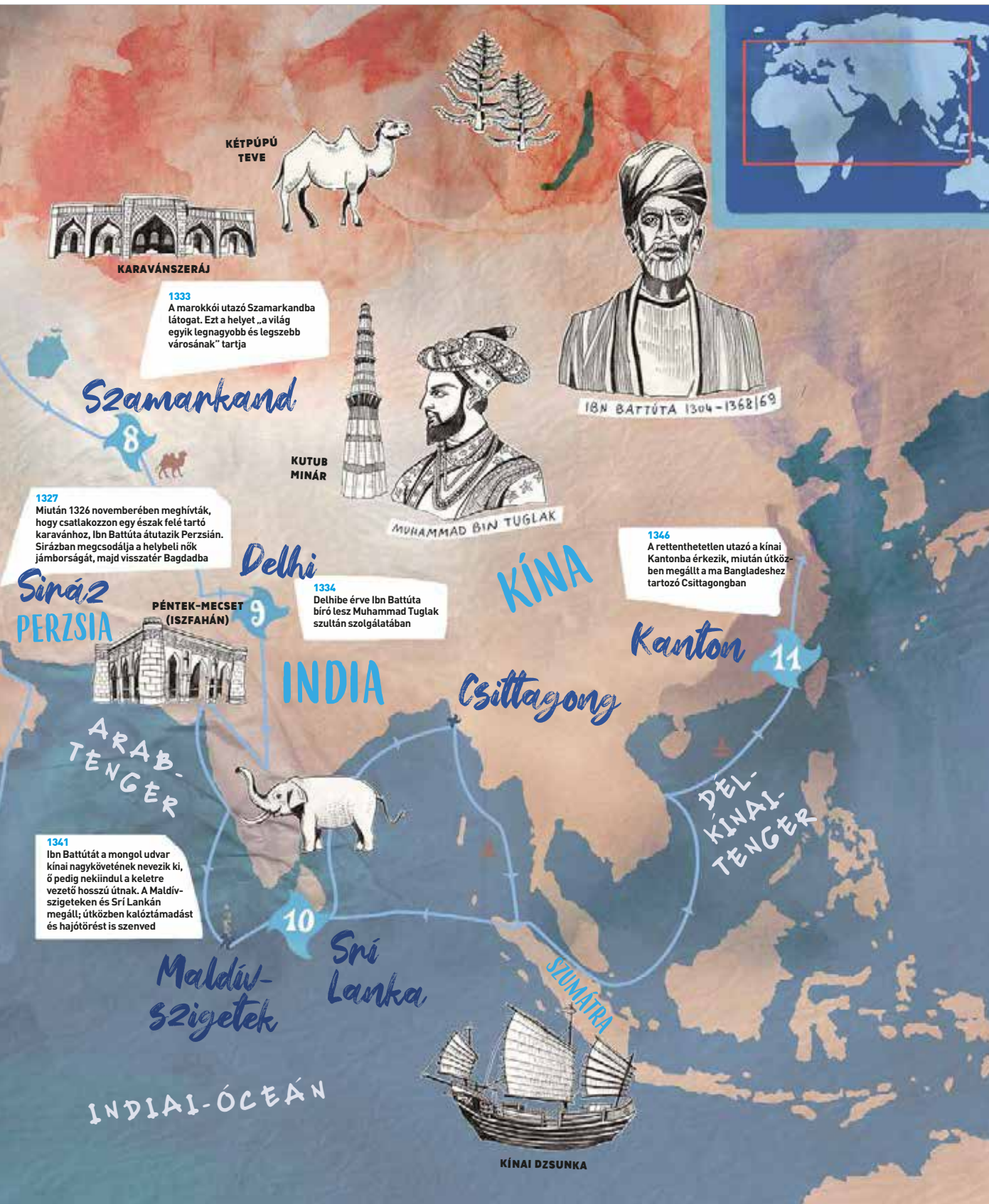

ALAMY/ALAMY IMAGES / ANDREW MCCONNELL - ROBERT HARDING

KÉTPÚPÚ TEVE

KARAVÁNSZERÁJ

1333

A marokkói utazó Szamarkandba látogat. Ezt a helyet „a világ egyik legnagyobb és legszebb városának” tartja

Szamarkand

KUTUB MINÁR

MUHAMMAD BIN TUĞLAK

IBN BATTÚTA 1304-1362/69

1327

Miután 1326 novemberében meghívták, hogy csatlakozzon egy észak felé tartó karavánhoz, Ibn Battúta átutazik Perzsián. Sirázban megcsodálja a helybeli nők jámborságát, majd visszatér Bagdába

Sináz
PERZSIA

PÉNTEK-MECSET (ISZFAHÁN)

Delhi

1334

Delhibe érve Ibn Battúta bíró lesz Muhammad Tuglak szultán szolgálatában

INDIA

KÍNA

Kanton

Csittagong

DEL-KINAI-TENGER

1341

Ibn Battútát a mongol udvar kínai nagykövetének nevezik ki, ő pedig nekiindul a keletre vezető hosszú útnak. A Maldív-szigeteken és Sri Lankán megáll; útközben kalóztámadást és hajótörést is szenved

Maldív-szigetek

Sri Lanka

SZUMÁTRA

KÍNAI DZSUNKA

INDIAL-ÓCEÁN

Ibn Battúta büszke muzulmán volt, egy olyan korszak utazója, amelyben az iszlám lángja világitotta be Afrika és Ázsia nagy részét

látta, hogy „a férfiak testét semmi sem takarja”. Mint írja: „Ezt döbbenetesnek találtam, ezért elmentem az igazgatóhoz és tudomására hoztam.”

A Níluson hajózva megpróbált átkelni a Vörös-tengeren az Arab-félszigetre, de ebben egy konfliktus megakadályozta, így visszatért Kairóba, majd 1326 júliusában egy másik útvonalon indult el Mekkába. Jeruzsálemben – amely akkoriban mintegy 10 000 lakosú, muzulmán szent helyekről (pl. az al-Aksza-mecsetről) nevezetes kisváros volt – Ibn Battútát a Sziklamecset bűvölte el. „Díszítése kívül és belül egyaránt oly fenséges és mesteri tudásban oly kiemelkedő, hogy azt nem lehet leírni. Nagyobb részét arany borítja, így a szépségét csodálóknak szemét elvakítja a ragyogás, amely hol erős fénnel izzik, hol villámként lobban fel.”

Ezzel ellentétben Damaszkusz – amely Jeruzsálemtől nem messze, mintegy 150 mérföldre (240 km) fekszik – már virágzó metropolisz volt, nagyjából tízszer annyi lakossal. 634-ben ez volt az első nagyobb bizánci város, amelyet a muzulmán harcosok elfoglaltak – a gyorsan terjeszkedő Iszlám Birodalom egy újabb trófeája. Damaszkusz, évszázadokra visszanyúló történelme miatt (gyakran állítják, hogy a világ legrégebb folyamatosan lakott városa), már régóta cikornyás dicséreteket csalt ki a muzulmán látogatókból. Az Omajjád-mecset Ibn Battúta szerint „a világ legnagyobb sze-rűbb mecsetje”, Damaszkusz pedig „az a város, amely szépségben minden más várost felülmúl és kellemben megelőz”. Amellett, hogy a város tudósainak, szent embereinek és hivatalnokainak krémjével fraternizált, tudjuk, hogy Damaszkuszban újból megnősült, majd ugyanolyan gyorsan el is vált; azt is tudjuk, hogy sok ágyasa és több kontinensen számos gyermeke volt.

1326 szeptemberében Ibn Battúta karavánja Damaszkuszról délre, Arabia felé indult el, útközben elhaladva Kerak hatalmas vára, „az egyik legcsodálatosabb, legelérhetetlenebb és legnevezete-

sebb erőd” mellett, amely ma is áll. Az Arab-félszigetre érve részletesen leírja, hogy a karaván, „félve a vad vidéktől, sietve haladt éjjel és nappal”.

Miután négy napot töltöttek a medinai Próféta-mecsetben, Ibn Battúta és zarándoktársai, „örömteli szívvel, hogy eljutottak reményeik céljához”, végül Mekkába értek, ami spirituálisan fel-emelő élmény volt. Zarándoklata végeztével, november közepén azonban már világos volt, hogy a fiatal marokkóit megfertőzte az utazás vírusa. A hazatérés fel sem merült.

Ibn Battúta érdeklődését inkább egy északi utazás keltette fel. Novemberben meghívta őt egy gazdag hivatalnok, hogy osztozzon vele egy Mezopotámiába (nagyjából a mai Iraknak megfelelő területre) induló karaván egyik tevéjének viszonylag fényűző baldachinos ülésén. Bászrát elhagyva kitérőt tettek Perzsia hegyein és gyümölcsösein keresztül, Iszfahán – „az egyik legnagyobb és lezsebb város” – és Siráz érintésével, ahol utazóink megcsodálta a helybeli nők jámborságát. 1327-ben ért Bagdadba, ahol felidézte azt a költeményt, amelyet korábban az apjától hallott: „*Bagdad, ha gazdag vagy, tárt kapukkal vár, / A szegénynek ellenben csak megvetés jár*”.

A fürdőkultúrában korát megelőző Ibn Battútát itt is elkápráztatták a város közfürdői, lenyűgözték azok legkorszerűbb létesítményei és a bagdadiak által bőkezűen osztogatott bolyhos törülközők. „Minden fürdőző három törülközőt kap: egyet, amit a derekára kell teker-nie, amikor bemegy, egy másikat, amit kijövet kell a derekára tekernie, és egy harmadikat, amivel megszáritkozhat.”

Tudományosabb igényeit kielégítette „a csodálatos Nizámija Főiskolán”, illetve a Tigris folyótól kőhajítánsyira álló Musztanszirija Egyetemen, Bagdad legsebb ősi műemléképületében és a világ egyik legrégebb, 1233-ban alapított egyetemén tett látogatás.

Ibn Battúta büszke, törvényisztelő muzulmán volt, aki egy olyan korszakban utazgatott – majd később írt –, amelyben az iszlám magabiztos lángja világitotta be Afrika és Ázsia nagy részét. Bagdad – a hatalmas Abbászida Kalifátus fővárosa 762-től 1258-ig – minden muzulmán számára szent város volt, az építészet dicső történelemmel teli ékes-sége. Ibn Battúta szavaival: „... a béke lakhelye és az iszlám, a kiemelkedő rang, a legfőbb felsőbbrendűség fővárosa, kalifák rezidenciája és tudósok tanyája”.

Bagdad városán túl

Bagdad után újabb kalandok következtek. Közben azért volt egy kis szünet, ami érthető azok után, hogy Ibn Battúta gyakran kihívást jelentő körülmények között mintegy 4 ezer mérföldet (6400 km) ügetett végig: most visszatért a könyvei-hez. Visszament Mekkába, ahol egy évig tanult és imádkozott. Aztán eljött az ideje, hogy megint útra keljen.

1329–1330 körül végighajózott a Vörös-tengeren, meglátogatta Jement, majd déli irányban folytatta útját Afrika keleti partja mentén, járt Mogadishuban és Mombasában – sikeresen kicselezve a kalózokat és egy gátlástalan kalauz csel-szövését az ő meggyilkolására. Csapata ezután megint észak felé hajózott, megkerülve Ománt és átszelve a Hormuzi-öblöt, majd átvágott az Arab-félszigeten, Bahreintől Mekkáig.

1330-tól visszaindult ugyanezen az úton észak felé, és továbbment Anatóliába, amely borzongással és undorral töltötte el. Az egyik városban megtudta, hogy az ottaniak „szép görög rabszolgányokat vásárolnak, akiket testük kiárusítására kényszerítenek, és minden lány köteles rendszeres járadékot fizetni a gazdájának. Hallottam, hogy a lányok

A Kuvvat-ul-Iszlám-mecset, a Kutub Minár-komplexum legfőbb nevezetessége még építés alatt volt, amikor Ibn Battúta 1334-ben Delhibe érkezett

A 9. századi al-Karavijjin-mecset Fezben, Marokkó pompás birodalmi városában, ahol Ibn Battúta 1354-ben egy fiatal írknak mondta tollba úti emlékeit

A jeruzsálemi Sziklamecset. „Díszítése kívül és belül egyaránt oly fenséges és mesteri tudásban oly kiemelkedő, hogy azt nem lehet leírni” – lelkesedett Ibn Battúta ezért a fontos iszlám szent helyért

AWL IMAGES/LEE FROST-ROBERT HARDING/ALAMY

Alig indultak útnak keletre, amikor 4000 hindu lázadó támadta meg Ibn Battúta csapatát. Lerohanták és kirabolták őket

bemennek a fürdőházakba a férfakkal. Bárki, aki a zuhlásban szeretne élvezetet lenni, megteheti a fürdőházban, senki sem próbálja ebben meggátolni”.

A Fekete-tengeren át a Krím-félsziget felé hajózva, Ibn Battúta a Volgára is rámerészkedett, majd déli irányban átkelt a Balkánon. A marokkói – amikor 1332-ben elérte Konstantinápolyt – azt tette, amiben a legjobb volt: folytatta gatlástan tanulását a társadalmi ranglétrán. Mint művelt fiatal tudósna és pallérozott elmének sikerült hallgatóságra lennie III. Andronikosz (Palaiologosz) bizánci császárnak, aki a „tisztelet köntösével” tüntette ki, és rendelkezésére bocsátott egy lovat, amelyen „trombiták, sípok és dobok” kíséretével, díszmenetben vitték végig a városon, hogy megszemlélhesse annak „csodálatos és ritka látványosságait”. A vacsoráért és a pompáért cserében mesélnie kellett; a kíváncsi császár kifaggatta az iszlám városokról, köztük Jeruzsálemlről, Damaszkuszról, Kairóról és Bagdadról.

Ibn Battútát ugyan lenyűgözte a bizánci főváros hatalmas mérete, mégis inkább egy tucát önálló, egymástól földekkel elválasztott falunak tekintette azt. A városról adott leírását a birodalom hanyatlásának csalhatatlan érzete járja át (lepusztult hidak, mocskos piacok), ezt azonban azzal ellensúlyozza, hogy elismeri a hely erőteljes keresztény identitását, örökségét és szokásait, nem utolsósorban az Hagia Szophia, e nagyszerű bazilika ismertetésével, amelyről megtudta, hogy benne szerzetesek és papok „ezrei” szolgálnak.

Azon az őszön Ibn Battúta ismét kelet felé indult: Közép-Ázsiába. Buhara érintésével akart eljutni Szamarkandba, amelyet „a világ egyik legnagyobb és legtrókéletesebb szépségű városának” hitt. Nagy palotáiból és lenyűgöző műemlékeiből annyit látott, hogy „nagyobb részük romokban van, és a belváros

egy részét is elpusztították – nincs városfal, nincsenek kapuk, sem kertek a belvároson kívül”. Ezek a sebhelyek a Dzsingisz kán által egy évszázaddal korábban elindított, pusztító mongol betörések örökségei voltak. Ibn Battúta 1333-as látogatása alig néhány évtizeddel előzte meg Timur (Timur Lenk, Tamerlán) megérkezését, aki a Selyemút-nak e városát választotta fővárosául, és nagyszerű kulturális és kereskedelmi központtá fejlesztette.

A marokkói különösen nagy izgalommal látogatott el Kuszam ibn Abbász-nak, Mohamed próféta unokaöccsének sírjához, aki állítólag 676-ban érkezett ide. Misszionáriusi szenvedéllyel telve, Kuszam abban a küldetésben járt, hogy a zoroasztriánus tűzimádókat áttérítse az iszlámra. A helyi lakosság azonban nem fogadta szívesen az idegen prédikátort: elfogták és lefejezték. Ő a legenda szerint felvette levágot fejét és egy kútba ugrott; azóta is ott van, készen arra, hogy folytassa munkáját. Az arabok tisztelettel övezték, sírja sok hívőt vonzott az évszázadok során – és vonz ma is.

Ibn Battúta Közép-Ázsiából délkelet felé sietett, és 1334-ben megérkezett Indiába, ahol cselled bejutott Muhammad bin Tuglak delhi szultán szolgálatába. A hagyomány megkövetelte, hogy a látogatók értékes ajándékokkal halmozzák el a szultánt, ezért Ibn Battúta egy

iraki kereskedőtől vett kölcsön javakat, és 30 lovat, továbbá tevéket, nyilakat és rabszolgákat adott ajándékba. Befektetései azonnal megtérültek: elnyerte a *főkádi* tisztségét, hozzá hatalmas, 12 000 dinár értékű belépési bónuszt és mesés, 12 000 dinár évi fizetést kapott. Gazdag volt.

A hírhedten kegyetlen uralkodó szolgálatában azonban nem volt néppünepély. A szultán „kénye-kedve szerint ontja a vért” – vélekedett Ibn Battúta. Az uralkodó szilárdan hitt a förtelmesen leleményes kínzásokban: a bűnözőket élve megnyúzták vagy ketrecbe zárták, hogy ott elefántok nyársalják fel őket agyaraikra erősített kardokkal. Naponta több száz embert vezettek be láncra verve a fogadócsarnokba – számol be a marokkói –, hogy kivégezzék, megkínózzák vagy megverjék őket. Egy ponton maga Ibn Battúta is a hűtlenség gyanújába került, kénytelen volt lemondani vagyonáról, koldusgúnyát öltetni és öt hónapig egy barlangban egy remetével élni, amíg a kedélyek lecsillapodtak. Könnyen elképzelhetjük megkönnyebbülését, amikor 1341-ben a szultán követte nevezte ki a kínai mongol udvarba, így kínálva menekülőutat egy paranoid, szétesőben lévő államból.

Küldetés Kínába

Alig indultak útnak, amikor csapatukat 4000 hindu lázadó támadta meg. Ezután lovasok kergették meg, rohanták le és rabolták ki őket. Ibn Battúta élete egy hajszálon múlt. Később további csapások érték, köztük egy hajótörés, amelyben elvesztette társait, és egy, az ő gyermekével várandós rabszolgalány is meghalt. A letört, de le nem győzött Ibn Battúta úgy döntött, egyedül megy tovább keletre. Hajóútját megszakítva, kilenc hónapra megállt a Maldív-szigeteken, ahol (ismét) főbíró lett, csatlakozott a királyi családhoz és megint egy csapat feleséget szerzett.

Egy Srí Lanka szigetén tett újabb kitérő után – ahol a királlyal barátkozott és megszásza az Ádám-csúcsot, azaz

III. Andronikosz (Palaiologosz) bizánci császár (1328–1341), aki az iszlám nagyszerű városairól faggatta Ibn Battútát

Fények villóznak a Srí Lanka-i Ádám-csúcson (Sri Pada) álló templom felől. Ibn Battúta megmászta a csúcst, hogy lássa azt a „lábnyomot”, amelyet a muzulmánok híte szerint az első ember hagyott maga után

ALAMY

Sri Pada szent hegyét – 1346-ban a mai Bangladesben található Csittagong kikötőjében vetett horgonyt. Ibn Battúta hitványnak látta a helyet: „jó dolgokkal zsúfolt pokol”, írta. A jó dolgok közé tarozhatott az a „rendkívül szép” rabszolgalány is, akit ott vásárolt. Újból dél felé hajózva, a Malaka-szoroson át eljutott a kínai Kanton kikötőjébe, jóllehet útközben a kalózok és újabb hajótörések ismét mindenétől megfosztották. Az ortodox muzulmán nem ment Kínába. Bár lenyűgözték az olyan hatalmas városok, mint pl. Hangcsou (amely abban az időben talán a Föld legnépesebb városa volt), bevallotta, hogy „nagyon aggasztja” az ország „pogány” volta. Az igazság az, hogy továbbra is szívesebben utazgatott a maga fajta muzulmánok között, így 1348-ban már hazafelé tartott – Szumátra érintésével.

Marokkóba visszavezető 6000 mérföldes (9600 km) útja során Damaszkusz-

ban megtudta, hogy apja mintegy 15 évvel korábban meghalt, és hogy van egy 10 éves fia, akit még nem is látott. Addig mégsem tért vissza Marokkóba, amíg át nem kelt a Szaharán, hogy meglátogassa a Mali Birodalmat; 1351 végén indult el. Maliban csalódást okoztak neki az ételek, beleértve a köleskását és egy jamhoz hasonló gyökeret, amelytől nagyon beteg lett. De elszántabb volt, mint valaha, hogy átvegye az uralkodó bőkezű ajándékait, amelyekről úgy érezte, megilletik őt.

„Beutaztam a világ országait, és találkoztam a királyaikkal – mondta Mali uralkodójának, Szulejmánnak igen pimaszul. – Négy hónapja vagyok a te országodban, és még sohasem adtál nekem üdvözlő ajándékot vagy bármi mást. Mit mondjak rólad más szultánok jelenlétében?” A szégyentelen kérés elérte a kívánt hatást: kapott egy házat, javadalmazást és sok aranyat. Ám ez sem tartotta vissza attól, hogy csípős megjegy-

zéseket tegyen más afrikai népek ügymond „gyenge intellektusára”.

Maliból hazatérve, 1354-ben Ibn Battúta Fezben, Marokkó pompás birodalmi városában telepedett le. A nagy Marinida szultán, Abu Inan – akit érthetően lenyűgözött a tudós utazó – parancsot adott, hogy mondja tollba élete történetét egy fiatal írónak, Ibn Dzsuzajznak. Így született meg terjedelmes memoárja, az arabul *Rihla* (Utazás) címen ismert mű. *Értékes ajándék azoknak, akik a városok és az utazás csodáit tanulmányozzák* (*The Precious Gift for Lookers into the Marvels of Cities and Wonders of Travel*). A legnagyobb arab útleírás ma is ugyanolyan friss, mint amikor a 14. század közepén tollba mondták – amellet, hogy nagy tudásról árulkodik, anekdotikus, humoros, emberi és mindvégig szórakoztató is. 🌐

Justin Marozzi történész és utazási szakíró, az *Islamic Empires: Fifteen Cities that Define a Civilization* című könyv (Allen Lane, 2019) szerzője

Fez pompás birodalmi városában Ibn Battúta lediktálta élete történetét egy fiatal írónak. Így született meg terjedelmes memoárja